

Št. 35
List izhaja vsak teden, razen v nedeljo. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, za 3 mesece L 22.—, za pol leta L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 vč.—. Poštne stroške plačilo naročnik. Oglasnina za 1 mm prostora v široki 1 koloni L 1.—, v ozki 1 koloni L 1.50, oglede denarnih zavodov L 2.—. Oglasi na prvi strani L 2.—.

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravnistvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk: Tiskarna „Edinost“ Poduredništvo v Gorici: ulica Giuseppe Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perić.

Vodstvo Evrope ogroženo

Evropa, štirinajsti del površja zemlje, je dala svojim kolonijam ljudi in tudi denarni tok je bil obrnjen k njim. Evropa je naradila iz novih zemelj bogate in plodonosne dežele. Istočasno pa je svojo obrt in industrijo povzdignila do viška. Istočasno je tudi poljedelstvo Indije, Severne Amerike ter Sibirijske zadobilo svoj razmah v Evropi, kapitalom, posebno radi ugodne konjunkturo, Evropa je potrebovala vedno več živeža ter surovin za svojo industrijo. Razvoj pa je danes dosegel tako točko, da je harmonija med industrijskimi in poljedelskimi državami kaj ožročena. Poljedelske države pridružujejo svoje surovine doma in razvoj industrije v kmetskih deželah napreduje s precejšnjo silo. Skušajo se osvoboditi od zunanjega trga ter proizvajanja tujih dežel. Zmenjavanja produktov med industrijskimi in kmetskimi državami ni več, kajti te poslednje proizvajajo mnogo doma, kar so prej uvažale. Vojna je pa o grozno pripomogla k industrializaciji prekomorskih dežel. Te v precejšnji meri ne potrebujejo več evropskih produktov.

Na drugi strani pa so stare industrijske države — kot so Anglija, Švica in Francija — še vedno navezane na tuje agrarne dežele, kolikor glede živeža toliko tudi za nekatere surovine. Radi tega tudi te države mnogo počasneje rastejo kot pa Rusija, Nemčija ter Severna Amerika. Iz tega razvidimo, da je glavni pogoj razvoja ter moči posred živeža. Evropa se zdi preveč industrializirana. Od tod stremenje, da se prenese težišče izven Evrope, posebno v one anglosaske dežele, ki so danes več ali manj navezane na Evropo. Se bodo plačevale te mlade dežele svoj tribut starim industrijskim državam, a ne doigo, kajti same bodo kmalu oborožene z vsemi pripomočki moderne tehnike. Pozneje pa niti teh pripomočkov ne bodo več uvažale iz Evrope in Evropa bo prisiljena vedno dražje plačevati živež kakor tudi surovine, in to istim deželah, katere so ji do danes plačevale tlako.

Ta razvoj v razmerju Evrope in novih dežel, to je onih, ki so bile po njej kolonizirane, sili vedno na to, da se postavi nova gospodarska sfera, ki bo močnejša in odpornejša ter bo obsegala svetovno tržišče od zmerne cone pa tja do tropične cone, kajti le na ta način si Evropa lahko zagotovi obstoj in gospodarsko avtonomijo. Za to pa je nujno potrebno obvladovanje položaja, ki je nastal po vojni in v katerem živi današnja Evropa.

Vesile se trudijo na vse načine, da si ohranijo vsaj ono, kar imajo, da si tako zagotovijo lep gospodarski teritorij. Ta težnja pa spravlja vesile v konflikt radi katerega se medsebojno ovirajo tam, kjer bi se morale vzajemno podpirati.

Njih uspevanje zavisi od naroda ter lastnih sil in dobrih gospodarskih lastnosti, kakor so zmožnost, pridnost, izobrazba, stredljivost, logastvo naroda iznajdljivost ter silna podjetnost, ki se ne plaši tudi nekaj riskirati, poleg tega končno tudi močna flota ter vojska.

Za te naloge bodočnosti je pa Evropa — kot izgleda — malo pripravljena, vsa za sedaj.

Vidimo pa, da sili Evropa ves razvoj k temu, da mora resno razmišljati, kako povečati svoje gospodarsko polje in kako postaviti ter si zagotoviti trg — ne z oboroženo silo, ampak mirnim potom v obliki gospodarske kooperacije. Enmyn.

Trstski pokrajinski odbor Zveze bojevnikov

RIM, 9. (Izv.) V poslednjih dneh se je sestalo v Rimu vodstvo Zveze bojevnikov, ki je imenovala celo vrsto novih pokrajinskih odborov. V pokrajinskem odboru Zveze bojevnikov za Trst so bili imenovani odvetniki Piero Pierri, predsednik, Peter Tongiorgi, C. Polucci, R. Caligaris in Renzo Zelco, odborniki.

Včerajšnja seja ministrskega sveta

Minister Volpi o uspehih liktorskega posojila Odobritev pravilnika o samskem davku

Finančna politika vlade

RIM, 9. Ministrski svet se je sestal k seji v Viminalski palači. Predsedoval je on. Mussolini.

Finančni minister on. Volpi je podal glavne podatke o uspehih liktorskega posojila, v kolikor so do sedaj znani. Podpisanih je bilo do sedaj za 3 milijarde 74 milijonov in 972 tisoč lir (nominalna vrednost), vplačanih pa za 2 milijardi, 387 tisoč in 250 lir. K tej svoti treba pristihi še kakih 140 milijonov za prispevke na obroke in za podpisovanje v inozemstvu.

Ministrski svet je vzel za zakonodajno na znanje uspehe, ki jih je doseglo posojilo, katero treba smatrati kot plebiscit, finančni in politični, v prilog režimu.

Ministrski svet je ugotovil, da je treba nadaljevati finančno politiko, napovedano v pearskem govoru; glavne točke te politike ostanejo neizpremenjene in so: politika postopne revalutacije lire, postopno znižanje denarnega obtoka, obramba ravnovesja in aktivne državne bilance, koordinacija vseh zdravil produktivnih sil države. Vlada bo trdno vztrajala na dosedanjih poti in vse nasprotne govore so neresnične in izmišljene. Vsi oni, ki širijo tendencijske vesti o finančni politiki vlade, bodo imeli opravka z zakoni o obrambi države.

Glede brezposelnosti je ministrski svet ugotovil, da se bo proti spomladu položaj gotovo mnogo izboljšal. Kar se dragine tiče, so cene na debelo precej padle, cene na drobno pa niso še dovolj popustile. To vprašanje bosta še podrobno proučila ministar za narodno gospodarstvo ter za korporacije in za notranje zadeve.

Samski davek

Ministrski svet je nato odobril pravilnik za aplikacijo odloka, ki določa uvedbo osebnega in progresivnega davka za samce med petindvajsetim in petinšestdesetim letom starosti.

Glavne določbe pravilnika so: Samskega davka bodo oproščeni katoliški duhovniki in redovniki, vezani na celibat, veliki vojni pohabljeni, častniki in podčastniki vseh oboroženih sil države, ki se smejo poročiti samo pod gotovimi pogoji, in tuji, tudi če so se stalno naselili v Italiji. Davek obsega stalno kvoto (35 lir za samce od 25—35 let; 50 lir za samce od 35—50 let; 25 lir za samce od 50—65 let) in dodatno kvoto, računano na podlagi dohodkov obdavčenega in v višini ene četrte dodatnega davka.

Določene so tudi posebne kazni za one, ki bi prekršili določbe pravilnika o samskem davku.

Ministrski svet je razpravljal tudi o drugih vprašanjih ter je odobril nakup vile Farnesine s strani države.

Poslanske dnevnice

RIM, 9. (Izv.) Dne 22. t. m. se sestane v predsedništvu poslanske zbornice komisija, ki je bila izvoljena na poslednji tajni seji poslanske zbornice v svrhu proučevanja vprašanja o poslanskih nagradah. Komisija bo izdelala načrt, katerega bo potem predložila tajni seji poslanske zbornice. Kakor smo že poročali, bo obstajalo povišanje poslanskih plač najbrž v dnevnicah 100 lir, ki jih bodo prejeli mali navzoči poslanci pri vsaki seji poslanske zbornice.

Italijansko-angleško sodelovanje na Kitajskem

Članek rimskega lista o name-nih Italije

RIM, 9. (Izv.) Današnji „Giornale d'Italia“ prinaša kratek članek o italijansko-angleški politiki, v katerem podaja kratko sliko o italijansko-angleškem sodelovanju na Kitajskem, kateremu se bodo morali po mnenju lista pridružiti tudi ostale

velesile. V ostalem delu članka zavrača list tendencijsno komentiranje pariškega „Tempsa“, po katerem naj bi bila Italija sama ponudila Angliji svoje sodelovanje.

Nadalje pravi list, da prihajajo iz Turčije govornice, da bo prepuščena Angliji Italiji za njeno pomoč na Kitajskem svobodne roke v Turčiji. List zavrača z vsa odločnostjo podobne govornice ter zatrjuje, da pomaga Italija Angliji samo radi tega, ker ne bo braniti svoje lastne interese in italijanski prestiž na daljnem vzhodu.

Italijansko-švicarska konvencija glede zavarovanja proti brezposelnosti

RIM, 9. (Izv.) Danes je bila podpisana v palači Chigi izjava Italije in Švice, s katero se obe državi obvezujeta, da bo vsaka izjavljajoča stranka v zadevah zavarovanja proti brezposelnosti popolnoma enako postopala napram državljanom druge izjavljajoče stranke kakor napram lastnim državljanom.

Dr. Stresemann v San Remu

Govornice o njegovem sestanku z on. Mussolinijem

RIM, 9. (Izv.) Kakor poročajo iz San Rema, je prišel danes zjutraj tjakaj nemški zunanji minister Stresemann. Stresemann je sprejel nemški poslanik v Rimu von Neurath, ki je že prej najel za ministra v hotelu „Royal“ 7 sob. Stresemann ostane v San Remu približno 3 tedne. Po tem kratkem počitku bo Stresemann sprejel nemškega poslanika v Parizu von Hoescha, s katerim se bo najbrž domeni glede sestanka s francoskim zunanjim ministrom Briandom. Z ozirom na govornice o sestanku med Stresemannom in on. Mussolinijem se zatrjuje v tukajšnjih krogih, da on. Mussolini ne namerava zapustiti prestolice, pač pa bo obiskal nemškega zunanjega ministra državni podtajnik v zunanjem ministrstvu on. Grandi.

Spremembe v generalnem štabu

RIM, 9. (Izv.) Po spremembah v generalnem štabu se napovedujejo spremembe tudi na višjih poveljniških mestih. Dosedaj obstojajo 4 armadna poveljništva. Dva armadna poveljništva bodeta radi prekoračenja predpisane starosti upokojena, tretji, general Ferrari, pa bo imenovan za načelnika generalnega štaba armade. Kakor se zatrjuje, bodo na njihova mesta imenovani generali Albrici, Grazioli in Montanari, dose-danji poveljniki tržaškega armadnega zbora.

Tekma za kupo Schneider se bo vršila v Benetkah

RIM, 9. (Izv.) Mednarodna tekma za kupo Schneider se bo, kakor znano, vršila letos v Italiji. Prvotno je bilo določeno, da se bo tekma vršila v Ostiji, ker je ta v neposredni bližini prestolice. Sedaj pa so prišli tehnični krogi, ki so se ukvarjali s proučevanjem tega vprašanja, da zaključka, da Ostija ni pripravna za tekmo, ker nima nikakega zaliva, v katerem bi lahko brez nevarnosti pristali hidroplani, ki se bodo udeležili tekme. Iz istih razlogov nista mogli biti sprejeti niti Gaeta, niti Neapelj. Zato je bilo sklenjeno, da se bo vršila tekma v Benetkah, ki so v tem pogledu se najbolj pripravno mesto. Čas tekme še ni določen, toda po vsej verjetnosti se bo ista vršila v mesecu septembru.

Seja anketnega odbora v Beogradu

BEOGRAD, 9. (Izv.) Za danes popoldne je bila napovedana seja anketnega odbora, ki je imela biti zadnja in na kateri se je imelo sprejeti definitivno poročilo anketnega odbora o aferi Rade Pašića glede naročil pri tovarni Adam in o famoznem čeku 100.000 francoskih frankov. V anketnem odboru sta se no-

javili dve mnenji. Po mnenju radikalov, ki ga je branilo 10 glasov, je padla krivda samo na administracijo, ter da anketni odbor ni kompetenten, da predlaga obsodbo ministrov. Drugo mnenje pa je izrekel Svetislav Popović. Za seboj je imel 10 glasov. Slednji predlog pravi: Ako se konstatira vse konkretne činjenice, ki jih je ugotovilo delo anketnega odbora, se vidi, da so obstojale zlorabe in korupcije glede uradniške dolžnosti kakor tudi glede ministrstev. Nadalje je šel ta predlog za tem, da se, ker je bila dokazana krivda in materialna odgovornost, postavi pred obtožbo nekateri višji uradniki, kakor tudi bivša ministra Kojić in Stojadinović, dalje, da se ugotovi, da je Rade Pašić res prejel honorar in provizijo zato, da je urgiral izplačilo adamovski tovarni, ki je bilo nepravilno in neosnovano z ozirom na zakon.

Vsi zastopniki opozicije v anketnem odboru, celo radičevci so predlog, ki so ga izrekli samostojni demokrati, sprejeli za svojega.

Čakalo se je samo na mnenje zastopnika SLS dr. Hodžarja, katerega 11 glas je bil odločen.

Ko je prišel v Beograd dr. Korosec, se je položaj v anketnem odboru nekoliko izpremenil. V začetku današnje seje je radikal Ranko Trifunović umaknil svoj predlog, nakar je predlagal dr. Hodžar poročilo anketnega odbora, po katerem naj se iz srede narodne skupščine postavi predlog, na podlagi katerega bi se moglo proti vsem osebam, o katerih krivdi se je po poročilu anketnega odbora narodna skupščina prepričala, postopati po obstoječih zakonih. Ta predlog je bil nato sprejet z 11 glasovi proti 10.

Veliki snežni zamet v Jugoslaviji Šest metrov snega na liški progi

ZAGREB, 9. (Izv.) V vseh južnih in vzhodnih pokrajinah države divjajo veliki snežni meteži. Na Liki je znova zapadel visok sneg, tako da je ves promet ukinjen. Liška proga je na nekaterih krajih pokrita z šest metrov debelo plastjo snega. Železniška uprava je pozvala na pomoč vojaško komando, ki je odposlala večje oddelke vojaštva na progo, da pomaga pri čiščevalnih delih.

Položaj nemške vlade

Marx bo poročal o izidu preiskave proti notranjemu ministru

BERLIN, 9. (Izv.) Napadi demokratskega in socialističnega tiska na novega notranjega ministra najbrž ne bodo prinesli zaželenega uspeha. Jutri ali pa najpозnejše v petek bo poročal Marx o izidu proti ministru uvedene preiskave, ki bo ovrgel vse obtožbe na notranjega ministra. Radi tega bo gotovo zavrnjen predlog komunistov, da se notranjemu ministru izreče nezaupnica.

Socialistični in demokratski tisk je zelo nevoljen, da si je Stresemann izbral za mesto svojega oddiha Italijo.

Pogreb mikada

Ogromna množica prisostvovala pogrebu — Na stotine oseb ranjenih v veliki gneči

LONDON, 8. Iz Tokija poročajo, da se je včeraj ponoči izvršil na izredno svečan način pogreb mikada Joši-Hita. Ogromna, nepregledna množica ljudstva se je zbrala na obeh straneh 5 km dolge ceste, po kateri se je imel premikati mrtvaški sprevoz.

Ko se je pričelo mračiti, se je sprevoz začel pomikati z dvorišča velike cesarske palače Čin-Džuki. Mrtvaški voz je vlekel, kakor predpisujejo vera in tradicija Japoncev, pet svetih volov. Na čelu sprevovala je korakalo osemsto mož, ki so nosili prižgane baklje; sledili so nato člani cesarske rodbine, razni dostojanstveniki, vsi člani diplomatskega zbora in ogromno število drugih vojakov in svečnikov.

Fantastična ceremonija se je zavlekla pozno v noč. Nocoj o polnoči bo truplo pokojnega mikada prepeljano v posebnem vlaku v kraj Higšo, ki leži severno od Tokija.

Radi hudega mraza in velike gneče se je pri pogrebu zgodilo tudi več nesreč. Ena oseba je prišla ob življenje, na stotine pa jih je bilo ranjenih.

Novi mikado je povodom pogreba svojega očeta podelil obširno amnestijo. Kakih 20.000 kaznivencev so izpustili na svobodo.

PARIZ, 9. Več kot tisoč oseb je bilo ranjenih v veliki gneči tekot pogreba mikada Joši-Hita.

Boj demokratov proti vojaški diktaturi na Portugalskem

Nasprotujoče vesti o razvoju revolucije — Stavka železničarjev

MADRID, 9. (Izv.) Vesti, ki prihajajo s portugalske meje, si medsebojno zelo nasprotujejo in radi tega si je težko napraviti točno sliko o položaju, katerega je ustvarila vojaška vstaja proti vladi.

Vesti, ki so došle iz Algarree, ki pa niso bile še potrjene, pripovedujejo, da se je ena eskadrila aeroplanov spuntala ter se odpravila proti Lisbonu, kjer se bo pridružila vstajem.

Ena vest iz Tug pravi, da je vstaja popolnoma udušena, toda ta vest se zdi malo verjetna. Po drugih informacijah, ki prihajajo iz Portugalske, je bil baže predsednik portugalske republike aretiran od vstajev. Poslednje vesti iz Oportu pripovedujejo, da so se vstaji po 16-urnem bombardiranju predali.

Sedanjo revolucijo so povzročili demokrati, ki so se naveličali vojaške diktature generala Carmone. Kakor znano je prišel ta general do oblasti potem revolucije, ki je izbruhnila v lanskem poletju. Demokrati zahtevajo vzpostavitev ustavnih svobod in hočejo, da prevzame državne posle vlada, ki se ne bo držala s tererjem, marveč s privoljenjem ljudstva.

LONDON, 9. (Izv.) „Daily Mail“ poročajo iz Madrida, da je portugalsko železniško osebje v ponedeljek zjutraj začelo stavko. Vlada je mobilizirala vse železniške uradniške uslužbence in je organizirala transport vojaštva, ker so se vstaji v pretekli noči še vedno upirali. Včeraj opoldne se ni bila znana nobena točna vest o izidu bombardiranja Oportu.

Nova protiangliška demonstracija

v Han-Kovu

HANKOV, 9. (Izv.) Tukaj se je vršila zopet ena nova demonstracija proti Angliji. Nekoliko stotin demonstrantov je korakalo v sprevoz po mestu ter vzklikala proti Angliji in grozilo z napadom. Grožnje pa niso bile izvršene; ker je posegla vmes še o pravem času policija. Angliška koncesija, ki je tako težko trpela v poslednjih tednih, ni bila dotaknjena. Oblasti so podvezle vse potrebne mere, da preprečijo nove napade.

Upor kantonskih čet?

SANGHAJ, 9. (Izv.) Krožijo govornice, po katerih naj bi se bile kantonske čete, ki se nahajajo v pokrajini Kangsi uprle, ker jim ni bila izplačana njihova plača. Vojaško poveljništvo je razdelilo med puntarje majhen del plač misleč, da bo s tem pomirilo duhove, toda tudi ti ukrepi niso dosegli zaželenih uspehov, kajti vstaja vedno bolj narašča.

Anglija proti ameriškemu načrtu

za nevtralizacijo šanghajskega ozemlja

WASHINGTON, 9. (Izv.) Načrt ameriškega zunanjega ministra Kelloga, da se šanghajsko ozemlje nevtralizira, je naletel na hud angleški odpor, ker je v nasprotju z angleškimi interesi v Šanghaju. V Šanghaju prebivajoči Amerikanci so zelo skeptični z ozirom na umestnost Kelloggovega načrta, ker ne zaupajo kitajskim voditeljem. Po angleškem mnenju se Washington vara, ako pričakuje takojšnjo podporo od kitajskih političnih voditeljev.

Naročajte in širite „EDINOST“

Spomini na prvo leto svetovne vojne

Tudi nadvojvoda Jožef, ki je bil tekot svetovne vojne najprej divizijski, pozneje pa armadni poveljnik, je pričel objavljati svoje spomine. Prva knjiga, ki je izšla te dni v Budimpešti, govori o dogodkih v prvem letu svetovne vojne. Spomini nadvojvode Jožefa so brez dvoma v marsikaterem pogledu zanimivi, saj je nadvojvoda sam preživel vojno na bojiščih. Knjiga ni nikaka epopeja, ki bi poveljevala vojno čine; obširna obtožnica je proti vsem onim, ki so zakrivali krvavo klanje. V pretrseljivih barvah najdemo v tej knjigi naslikane grozne prizore o lakoti in pomanjkanju, o kugi, o zverinskem početju nekaterih vojskovodij, od katerih je bilo odvisno življenje tisočev, mladeničev in moč, življenje celih družin.

Nadvojvoda Jožef, ki je spisal svoje spomine po dnevniku, katerega je vodil na bojiščih, opozarja že uvodom na zasledenje in krakovitost nemške in avstrijske diplomacije, ki je mislila, da bo vsa Srbija v par dneh okupirana, in se do zadnjega ni zavedala, da bo njen korak potegnil v vojno tudi druge države.

Nadvojvoda se v svojih spominih nič kaj dobro ne izraža o zmognostih vrhovnega poveljnika vojske, ki je operirala v začetku svetovne vojne na srbskem bojišču. Njegovo divizijo so pošiljali naprej in nazaj, ne da bi on sploh kaj vedel o načrtih in namenih vrhovne komande.

Mnogo neprilik so delali avstrijski vojski komitaši, ki so na vse mogoče načine ovirali napredovanje sovražne vojske. Pojavljali so se nepričakovano iz zasede in otvorili ogenj, zastrupljali so vodo v vodnjakih, podirali ceste — Avstriji so morali drago plačevati vsako ped srbske zemlje, ki so je zasledili. Samemu nadvojvodi je večkrat huda predla in na čudežen način je nekoč utekel smrti, ko je neki komitaš že skočil proti njemu.

V svojih spominih pripoveduje nato nadvojvoda Jožef obširno o bojih pri Sabcu in navaja, kako se je prvi avstrijski pohod proti Srbiji ponesrečil in to kljub veliki premoči avstrijskih čet. Ob tej priliki opisuje tudi generala konjenice Tertszyanskoga, brezsrčnega krvočelneža, ki je po nepotrebnem žrtvoval na tisočih mladih življenj. Nadvojvoda Jožef je bil podrejen Tertszyanskemu; razmerje med njima pa je bilo takó, da sta se zmerom pisano gledala. Nekoč se je Tertszyanskypripeljal v avtomobilu na cesto, kjer se je nahajal vojvodna med vojniki 96. pehotnega polka, ki so počivali. General je stopil iz avtomobila; rdeč je bil od jeze in tresel se je po vsem telesu. Prišel je tuliti na vse strani ter je nadvojvodi prerel vse mogoče v prisotnosti vojakov. Pobesnel od jeze se je odpeljal v Sabac in zaukazal konjenici, naj napade srbske postojanke: „Konjenica naprej! Vsa konjenica naprej v galop! Tudi če vsi pocrknejo!“

Nadvojvoda je še pravčasno preprečil izvršitev tega povelja, ki ga je Tertszyanskypdal kar tako, ne da bi sploh vedel kakšen je položaj. Položaj pa je bil tak, da je napad konjenice pomenil blazno početje. — Takih in sličnih prizorov so se večkrat dogajali. General se je opil in je v pijanosti pošiljal ljudi v gotovo smrt.

Pozneje, ko so se prve operacije proti srbski vojski zaključile brez uspeha, je bil Tertszyanskypremeščen na rusko fronto; z njim je šel tudi nadvojvoda s svojo divizijo. Tudi s tega bojišča pripoveduje nadvojvoda Jožef nešteto prizorov, ki vzbujajo grozo in tisk obnemem. Z živimi barvami slika tudi kugo, ki je imela obilno žetev v avstrijski vojski že v prvem letu svetovne vojne. Tertszyanskoga se je nadvojvoda rešil šele tedaj, ko je bil imenovan za poveljnika armadnega zbora.

Prva knjiga nadvojvode Jožefa je opremljena tudi z raznimi načrti o bitkah, katerih se je udeležil, ter vsebuje tudi dru-

ge podrobnosti, ki pa utegnejo zanimati samo one, ki se bavijo z vojaškimi vprašanji.

„Danes rdeči in turški fes — in nikoli več!“

Pred par meseci smo čitali v listih, da je Mustafa Kemal paša prepovedal Turkom nošnje rdečega fesa, to je tiste cvetlične loncu podobne rdeče čepice, ki je bila za Turke tako značilna. Kemal paša je pač modernist in želi radi tega preobraziti Turčijo znotraj in zunaj. Nekoč tako slikoviti Turci se spreminjajo v Evropejce in danes njegovo pokrivalo je mehki sivi klobuk ali pa navadna čepica, kakršne nosimo mi. Resnično je, da bi ne mogla nobena poteza tako izrazito spremeniti zunanosti turškega ljudstva kot ta Kemalova prepoved. Na koncu vsega je pa še najbolj čudno dejstvo, da s feso ni zginilo iz Turčije ničesar pristno turškega — fes ni bil pristno turško pokrivalo.

Po svoji noši ni Turci posebej originalni. Po nekod je prišel celo v pregovor kot izposojalec kostumov. Nošo si je izposojal drugod celo v časih največje moči. Značito je bila to le posledica njegovih velikih roparskih pohodov, ko je okradnim deželanom odnašal poleg drugčrpalen tudi njihovo oblačilo. Rdečega fesa vsekakor ni prinesel iz evropskih dežel, ktere je ropal, pač pa iz Afrike in ni niti davno, odkar je to storil.

V prejšnjih časih je bil turban, ki je dičil turške glave. To pokrivalo je bilo sestavljeno najprej iz koničaste čepice, ki je pokrivala glavo, okoli čepice je pa bilo ovito platno. Vse risbe iz sedemnajstega in celo osemnajstega stoletja kažejo pripadnike otomanskega cesarstva — pa naj so bili že navadni vojaki ali pa visoki oblastniki — pokrite s turbanom. Raznolikost turbanov je razodevala razliko med kastami ali stopnjami.

Prava domovina rdečega fesa je mesto Fez v Maroku, po katerem je pokrivalo tudi dobilo ime. Tamošnji klobučarji izdelujejo fese še danes in gotovo niso z veseljem pozdravili Kemalove odredbe, dasi to še ne pomenja, da jih bo slednja gospodarsko uničila. V okolici Feza raste neka posebna vrsta jagod, iz katerih so napravljali rdečo barvo in barvali z njo fese. Kar je tamošnjim izdelovalcem fesov dajala narava, to so kmalu znali napraviti tudi kemiki v Franciji. Nemčiji in Švici in sicer mnogo ceneje. Tako so polagoma tovarne v zgorajšnjih treh deželah začele izdelovati rdeče fese in jih pošiljati v Turčijo. Od tedaj pa je tovrstna obrt začela v Fezu propadati. Tako vidimo, da je bil pokojni turški fes resnično evropsko pokrivalo, prav tako evropsko kot visoki cilindri ali pa naš vsakdanji klobuk.

V Turčiji se je pa fes tako priljubil, da je postal narodni znak — od sultana do poslednjega berača na cesti — vsak je nosil na glavi rdeči fes. Paglavci, ki so prodajali časopise po carigradskih ulicah, so uporabljali fese celo za mošnjičke, v katerih so hranili drobšč.

Mladoturki so že davno začeli goniti proti fesom. V njih so videli še znak starih dni propadajočega sultanata. V dobi fesov je propadala stara Turčija in ni čudno, če so jih zasovražili modernisti, ki bi radi dvignili Turčijo do njene stare moči in slave.

Rdeči fes je izgnan iz Turčije, izven njenih mej pa živi še vedno. Šele evropska moda ga bo pregnala od ond.

F. M.

— Rusko izseljevanje na Daljni vzhod

Da bi navdušil izseljence za izseljevanje na Sahalin, je sovjetski narodni komisar izdelal poseben zakonski predlog, po katerem so kolonizatorji deležni posebnih pravic in ugodnosti. Na ta način namerava vlada konkurirati japonskemu naseljevanju v one kraje, a zlasti na severni del Sahalina, kjer imajo Japonci številne koncesije za izkoriščanje petrolejskih vrelcev. Po tem zakonskem načrtu bodo izseljenci oproščeni plačevanja davka na poljedelstvo in na produkcijo, in to za dobo več let. Naseljenci, ki se naselijo na zemlji, ki ni bila še nikoli obdelana, bodo oproščeni davkov za dobo 15 let, ostali pa za dobo 10 let. Razen tega bodo izseljencem in članom njihovih družin povrtni potni stroški do kraja, kjer se naselijo. Isto-

tako jim bodo povrnjeni stroški za prevoz poljskega orožja in prtljage, ki jo sme vzeti vsakdo do 80 kg, ter za dva konja, eno kravo ter pet glav živine na vsako družino. Izseljenci dobijo brezplačno les za zgradbo stanovanj, a si ga morajo sami nassekati v gozdovih. Končno se tudi obljublja naseljencem, da bodo — kakor tudi člani njihovih družin — oproščeni aktivne vojaške službe.

Teh ugodnosti bodo deležne samo družine siromašnih izseljencev. Izgleda, da se bo načrt za kolonizacijo Daljnega Vzhoda in otoka Sahalina obnesel.

Ogrska v številkah

Ogrski statistični urad je nedavno objavil podatke o izidu ljudskega štetja, izvršenega leta 1920. Iz teh podatkov je razvidno, da šteje današnja Ogrska 7.980.143 prebivalcev. Po poklicu so prebivalci razdeljeni tako-le: hišnih gospodarjev je 240.180, kmetov 665.423, dminarjev pa 24.456. 6.722.265 oseb je brez vsakega imetja. S polje-

delstvom se bavi 4.422.285 oseb, od katerih pa jih samo 2259 ima lastno zemljo. V rudnikih in plavžih je zaposlenih 104.454 oseb. Rokodelcev je 667.240, strokovnjakov 400.204. Pri tujih podjetjih je zaposlenih 2.625.099 oseb, med katerimi je 1.127.615 žensk. Zanimivo je, da ima ta majhna država 1057 gledališnih igralcev, 1236 glumačev, 13.422 muzikantov, 172 muzikantov, 540 umetnikov in 531 umetnic. Dalje izkazuje statistika, da je na Ogrskem 23 peptuhov, pa to število najbrž ni natančno... Med prebivalstvom Ogrske je samo 249 privatnih učiteljev in književnikov, med njimi je 36 žensk. Novinarjev je 1036, med njimi 27 žensk. Najbolj zanimiva je statistika podeželnega prebivalstva. Iz nje je razvidno, da ima Ogrska 188 magnatov, ki imajo 1.600.000 oralov zemlje, t. j. nad eno desetino celokupnega ozemlja Ogrske. Oborožena sila te majhne države je razmeroma precej znatna, kajti vojska šteje z orožništvom vred 124.600 mož.

DNEVNE VESTI

Stanovanjsko vprašanje

Stanovanjska beda postaja v Trstu čedalje hujska. Ima pravzaprav to vprašanje dva lica. Na eni strani strši v podobi nesrečne usode onih številnih družin, ki jim je bilo stanovanje odpovedano. Ti nesrečniki so v pravem pomenu besede vrženi na cesto, kajti pri današnjem stanovanjskem položaju je že vnaprej izključeno, da bi si mogli najti nov kotiček pod streho, kot se spodobi, da ga ima vsak član človeške družbe. Občina je poskrbela za te nesrečnike, kolikor je mogla, toda njihova usoda je s tem le malo ublažena. Predvsem pa seveda ni rešeno vprašanje, kam z »brezstresniki« in »brezdomci«.

Na drugi strani strši stanovanjska beda v podobni najemniškega vijaka. Do sedaj se je navadno govorilo le o davčnem vijaku, toda najemniški je še stokrat hujski, kakor pričajo resolucije, protesti, zaklinjanja in — obupni kliči na pomoč iz raznih slojev, ki sestavljajo najemnomalce — od trgovca doli do državnega upokojenca. Najemniški vijak deluje z vso silo v smislu mehanističnega gospodarskega sistema. Govori se o amortizaciji, o dohodkih, o zgubah in o drugih operacijah, ki ne funkcionirajo več tako, kakor bi si želeli hišni gospodarji. Seveda ne mislimo s to besedo onih posestnikov hiš v predmestjih in okolici, ki imajo eno ali dve stanovanji oddani v najem in kjer se vsi vse poslovanje med gospodarjem bolj patriarhalno in domače.

Mislimo marveč one hišne velikaše, ki je njih glavna karakteristika, da so kot hišni posestniki v prvi vrsti denarni mehaniki. Za te velja seveda gospodarski »zakon« večne amortizacije, t. j. amortizirati se morajo kapitali, ki so bili že stokrat amortizirani, njihove hiše imajo zgubo že zato, ker jim ne donosajo toliko inkasa, kakor kaka tovarna ali fužina itd. Potem izračunajo, da »delajo« le s 4%, medtem ko bi jim povsod drugod nesel njihov kapital mnogo več. In da ne zgubijo »primanjkljaja«, zavijejo najemniški vijak in uboga para (uradnik, nameščenec ali kdor si) da za stanovanje polovico ali še več svojih dohodkov ali pa na cesto, da ne boš oviral stanovanjske kupčije!

Proti tej mehaniki ni za stanovalce seveda nobene pomoči, ki ji zalega. Če se danes pogodi razne komisije, do kam se bo navil vijak, se pa po gotovem času pojavljata ista pošast znova, tako da skoro ni izhoda.

Ima pa tržaško stanovanjsko vprašanje še druge strani. Med njimi naj omenimo, da je sedanja beda glede stanovanj sploh skrajno sumljiva stvar. Podatki o popisu prebivalstva ne kažejo da bi bilo število v Trstu živčih ljudi naraslo, medtem ko je prav gotovo naraslo število stanovanj (in sicer za kakih 2500—3000 ognjišč). Če je kljub temu povpraševanje tako veliko in ponudba nobena, ni to dokaz, da se vsi s stanovanji prav isto, kar delajo trgovci, ki skrivajo blago v podzemskih skladiščih, da ga potem spravijo zopet na dan, ko se jim zdi, da je prišel hip za uresničenje njihovih spekulacij. To se pravi, da ogromna večina tržaskih hiš ne vsi v eno socialne funkcije, ki bi jo morala, hiše niso človeška stanovanja, temveč predmet stanovanjske obrti. Kdor le površno pogleda v položaj s tega stališča, se takoj prepriča, da je temu tako. Na mestu bi bila torej stroga stanovanjska policija, ki bi ugotovila, ali res služijo hiše svojemu namenu. Če ne, kakor je gotovo, potem bi se ne smela obotavljati vlada niti en hip, da bi ne izdala primerne zakona, ki naj odpravi z neizprosni sredstvi stanovanjsko obrt in podredi hiše socialnim, t. j. stanovanjskim vrljam. Ni pač vseeno, ali stanuje v hiši, kjer je prostora za 50 družin, samo 10 ali 20, ali pa da se obstoječa stanovanja res racionalno izrabljajo.

Se ene lice tržaškega stanovanj-

skega vprašanja moramo omeniti. To je zlo, ki obstoji v aristokracizaciji tržaskih hiš. Več nego polovica novih zgradb, ki so nastale po vojni, je brez vsakega pomena, ker so to luksuzne stavbe, v katerih stanejo stanovanja po 10, 12 in 15 tisoč na leto in še več. Tudi proti temu pojavu — proti aristokracizaciji stavbinstva — bi se moralo najti zdravilo, ker je ta pojav istovestil z odtegnjenjem hiš njihovim naravnim socialnim, t. j. stanovanjskim vrljam.

Jutri objavimo obširnejši članek z natančnimi podatki o novih zgradbah v Trstu od konca vojne do začetka letošnjega leta.

Osebnostne izkaznice

Z današnjim dnem — 10. februarja — se začne izvajati novi zakon o javni varnosti, kolikor se tiče osebnih izkaznic, o katerih smo že ponovno pisali, tako da je njih pomen čitalcem — že znan. Ker pa je bilo občinskim upraviteljem nemogoče izdati zahtevane izkaznice sprito velikega števila prisenj, je bil rok za nabavo izkaznic podaljšan za tri mesece, t. j. do 9. maja letošnjega leta.

To pa ne pomeni, da je bilo odgodeno do tedaj tudi izvajanje tozadevnih določb novega zakona o javni varnosti. Te se bodo marveč izvajale in vsakomur se lahko zgodi, da ga varnostni organi ustavijo in zahtevajo od njega naj izkaže, kdo da je. Podaljšanje roka za nabavo osebnih izkaznic pomeni le, da se prizadevi lahko izkazati do 9. maja tudi z vsako drugo legitimacijo, če nima še nove osebnostne izkaznice, kakršno predpisuje zakon o javni varnosti. Radi tega svetujemo vsakomur, ki se podaja iz svoje občine, da vzame po možnosti s seboj kak osebni dokument, s katerim lahko dokaže karabinerjem, milicnikom ali drugim varnostnim organom, kdo je, če bi nanesla potreba.

Seveda ne pomeni vse to, da bodo varnostni organi sedaj po novih določbah po vrsti ustavljali vsakogar ter zahtevali od njega, naj se izkaže. Toda na drugi strani se lahko vsakomur pripeti kaj takega, posebno v slučaju, ko za sledenje policija kake zločince. In ker policija ne razglasa takih svojih »pohodov«, tudi nihče ne more vedeti, kdaj se mu lahko zgodi, da ga ustavijo. Če se to pripeti in če se prizadevi takoj izkazati, se seveda s tem reši raznih sitnosti, če pa se ne more izkazati, se mu skoro gotovo zgodi to, da ga policija lahko pridrži v zaporu nekoliko dni, t. j. vsaj do tedaj, dokler ji ne pridejo informacije od županstva dotične občine.

Odgoditev roka za nabavo izkaznic ne velja seveda za one, katerim policija sama ukaže, da jih morajo imeti. V takih slučajih mora prizadevi nabaviti vse potrebno za izkaznico v roku, ki mu ga določi policija sama.

Osebnostne izkaznice izdajajo. Kot smo že ponovno pisali, občinske uprave (poteštati) proti pristojbini, ki ne sme znašati več nego eno liro.

Novi trgovinski dovoljenja — se ne bodo izdajala

Tržaška občinska komisija za trgovinska dovoljenja, ki je bila ustanovljena v smislu zakona o novih trgovinskih dovoljenjih, je imela v pondeljek sejo pod predsedništvom občinskega podkomisarja gr. uff. Banellija.

Kot uradno javlja tržaška občinska uprava, je bilo na tej seji sklenjeno, da se nova trgovinska dovoljenja za prodajanje na drobno ne bodo izdajala za nobeno trgovinsko panogo. Vsi prizadevi se opozarjajo, naj ne jemljejo v najem trgovinskih prostorov za nove trgovine, ker bi si s tem samo povzročali nepotrebne stroške.

Istotako kot glede novih trgovin se bo postopalo tudi v slučajih prehoda obstoječih trgo-

vin od ene osebe na drugo. Izjeme se bodo delale le v izrednih slučajih in pa tedaj, če se priloži k prošnji pravilna naznanitev prenehanja trgovine, ki jo opravi odstopajoči trgovec pri trgovinski zbornici.

Mrtvaški kvartal vdov po upokojenih izpred prejšnje vlade

Predsedništvo Društva državnih upokojencev Julijske Krajine poziva vdove, katerih so progi so šli v pokoj po določbah prejšnje vlade in ki še niso prejele mrtvaškega kvartala, naj sporočijo društvu ustmeno ali pismeno ime, priimek, področje, službo in leto smrti pokojnih svojih soprogov.

Sežalje.

Odbor O. S. V. izreka sožalje svojemu tajniku g. Koruzi ob priliki smrti sestre Srečke.

GENE ŽIVIL

Pokrajinsko združenje trgovcev je izdalo sledeči cenik za živila, ki je veljaven od 7. do 12. t. m.:

Kruh: štruce po 200 gr. L 2,65; štruce po 100 gr. L 3,20 kg; rženi kruh: štruce po 200 gr. L 2,60 kg; pšenična enotna moka, na debelo po L 2,35 stot, na drobno po L 2,65 kg; ržena enotna moka L 3,20 kg; goveje meso: na debelo po L 7,20 stot, na drobno: sprednji deli z doklado po L 4 kg, zadnji deli z doklado L 6,40 kg; svinjsko meso L 10 kg; prešičja mast na debelo po L 8,30 stot, na drobno po L 9,60 kg; osoljena slanina (špeha) na debelo L 8,60 stot, na drobno L 9,60 kg; jajca L 0,60 komad; mleko L 1,80 liter; surovo maslo (navadno) na debelo L 17,20 stot, na drobno L 20 kg; kuhano maslo na debelo L 18,50 stot, na drobno L 22; maslo L 23,00, na drobno L 26 kg; ovčji sir, na debelo L 14, sir Ementhaler, na debelo L 14,00, na drobno L 16; koruzna moka, na debelo L 13,00 stot, na drobno L 1,60 kg; riž briljant, na debelo L 1,95 stot; na drobno L 2,40 kg; jemen izluščen, na debelo L 1,95, na drobno L 2,40 kg; grah, na debelo L 3,20 stot, na drobno L 3,60 kg; fižol (mandoloni), na debelo L 1,90 stot, na drobno L 2,40 kg; leča, na debelo L 3,00 stot, na drobno L 3,60 kg; krompir, na debelo L 65 stot, na drobno L 0,90 kg; testenina, na debelo L 3,20, na drobno L 3,60; olje (navadno), na debelo L 6,30 hl, na drobno L 6,80 l; olivno olje, na debelo L 9,00 hl, na drobno L 10,40 lit; jesi, na debelo L 127 hl, na drobno L 1,60 l; kava »Rio« na debelo L 22,40 stot, na drobno L 24,40 stot; kava »Santos«, na debelo L 24,00, na drobno L 27,60; kava »Minasa«, na debelo L 22,70, na drobno L 24,60; sladkor, na debelo L 7,28, 7,58, 7,75 stot, na drobno L 7,40, 7,80, 8 kg; paradižnikova konzerva, na debelo L 4,00 stot, na drobno L 5,20 kg; milo (navadno), na debelo L 178 stot, na drobno L 2,20 kg; ogelje, na debelo L 54 stot, na drobno L 0,70 kg; koks, na debelo L 37 stot, na drobno L 0,45 kg; les za kurjavo, na debelo L 22 stot, na drobno L 0,25 kg.

Nedolžne bolezni v našem mestu

V času od 29. I. do 5. t. m. so bili v našem mestu sledeči slučaji nalezljivih bolezni: davica 7, škrlatica 8, legarjeva mrzlica 7, paratifus 1; umrle so tri osebe na legarjevi mrzlici in ena na davici.

Iz tržaškega življenja

Zakaj si je vzeti življenje?

Včeraj smo poročali o dramatičnem samomoru uradnika Oskarja Giurina, ki si je v hipu, ko je imel biti aretiran, poglaval v svojem stanovanju z revolverjem kroglo v glavo. O žalostnem dogodku smo zvedeli sledeče podrobnosti:

Giurin je bil nameščen kot glavni knjigovodja pri tukajšnjem penzijskem zavodu za uradnike, katerega uradi se nahajajo v ulici XXX. Oktobra št. 4, in je v zadnjem času zagrešil v svoji službi razne nerodnosti, ki jih je pa znal spretno prikriti. Toda kljub temu je ravnateljstvo zavoda nekega dne zasumilo, da knjige niso v redu, in je odredilo preiskavo, pri kateri se je izkazalo, da je Giurin tokom nedolžnega časa povelil okrog 140.000 liro. Na podlagi to ugotovitve je ravnateljstvo naznanilo zadevo sodni oblasti, ki je izdala proti Giurinu aretacijski nalog.

Ko je Giurin uzrl policijske organe, je na mah ugnal, zakaj so prišli; uvidel je, da je napočil usodni dan obračuna. Čutil se je pač praveč šibkega, da bi prenesel sramoto, zato je v obupu raje šel v smrt.

Iz tatinskega dnevnika. — Ponesrečen napad na blagajno in druga zlikovska podjetja.

Od časa do časa se zlikovci potrudijo, da okinejo niz vsakdanjih tatinskih podjetij s kakim lepšim... biserom. Navadno se v tem slučaju spravijo na kako blagajno. V noči od torika na sredo so vzeli na piko blagajno paroplovne družbe »Cosulich«, pa to pot jim sreča ni bila mila. S pomočjo ponarejenih ključev in vetrihov so se vtihotapili v potniško agencijo omenjene družbe na nabrežju Tre novembre št. 7, kjer so takoj pričeli obdelovati s tihim svedrom majhno blagajno. Toda iz neznanega vzroka so opustili napol dovršeno delo in jo na tihem odku-

rili na varno. A da so vedeli, da je v blagajni spravljeno 20 lepih tisočakov, bi se bili najbrž nekoliko bolj potrudili.

Tatinski poskus, ki so ga odkrili naslednje jutro službenici agencije, je bil javljen kvesturi. — Smolo so imeli tudi zlikovci, ki so v isti noči vlomili v skladišče starinarja Mihaela Acco v ul. Riborgo št. 14. Ko so »delali« s polno paro, je neka ženska, stanujoča nad skladiščem, začula rop in pričela na vse grlo klicati na pomoč orožnike. Zlikovci so se zbal, da bi jih kdo zasačil, zato so jo urno odkurili s praznimi rokami.

Predpreteklo noč so neznan prijatelj dobre pečenke obiskali mesnico Karla Misleja v ul. Rossetti št. 33 ter pobrali 5 kg telečjega mesa, vrednega kakih 50 lir. Mislej je javil tatvino na bližnji orožniški postaji.

V isti noči so se neznan zlikovci vtihotapili v tovarno ogledal Oresta Guarinija v ulici Barbariga št. 1, kjer so ukradli dva magneta od motorja, 15 kg svinca in kakih 10 kg cina ter s tem oškodovali lastnika za približno 1200 lir.

TELESNA VZGOJA SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE

Uradno poročilo.

Novi odbornik O.S.V.: Koptira se v odbor g. Kianta.

Potrjen ukor članici S. K. Jadran, ker ni preprečila nesportnega vedenja publike na igrišču.

Odvzete izkaznice: radi kršitve pravilnika se odvzame izkaznica Zadniku (Obzor) in Mačku (Prosveta).

TEHN. VODSTVO NOGOMETA (Uradno poročilo.)

Odobrene tekme: Prosveta — Concordia 2:0 (forfait), Val II. — Jadran 3:1.

Ukor društvu: S. K. Jadran dobi ukor, ker ni preprečil nasilnega nastopa občinstva med tekmo.

Sportne prireditve v nedeljo, 13. t. m.: Z ozirom na tekmo med Z.U.D. in S.U. odpadejo v nedeljo prvenstvene tekme. Zabraneja je tudi vsaka prijateljska prireditev med članicami. — Koledar za re-tour-tekme I. div. se objavi prihodnji četrtek.

Poprava redovanja: Redovanje I. in II. div. se po odstopu M. D. Sparte in S. D. Primorja popravi v smislu pravilnika F.I.G.C. Vse že odigrane tekme odstopivših čel ostanejo v veljavi, medtem ko se za neodigrane tekme da zmaga forfait. Četam, ki so odstopile, se odvzamejo vse točke v redovanju.

V odgovor S. K. Jadranu: Dne 20. t. m. se vrši zadnja tour-tekma II. divizije Opčine-Jadran na igrišču v Bazovici.

Redovanje I. divizije: Obzor 6 5 1 — 22: 3 11 Adria 6 5 1 — 21: 4 11 Tommaseo 6 3 1 2 9:10 7

Prosveta 6 3 — 3 18: 8 6 Concordia 6 2 — 4 4:13 4 Zora 6 — 6 12:10 8 Sparta 6 1 1 4 6:19 0

Redovanje II. divizije: Bazovica 6 4 — 2 13: 7 8 Rocol 6 4 — 2 13:10 8 Sv. Ivan 6 4 — 2 12:10 8 Jadran 5 3 — 2 8: 7 6 Val II. 6 2 1 3 12:12 5 Opčine 5 1 — 4 4:11 8 Primorje 6 1 1 4 5:10 9 T. V. N.

NEDELJSKA FORMACIJA S. U.

Končno je padla beseda. Tehn. vodstvo S. U. se je slednjič odločilo, da naznani naši javnosti svojo formacijo. Teško je bilo izbrati, cel kup ponudb s strani najboljših nacionalnih igralcev je došlo na odbor Sportnega Udruženja. — Izbralo je najboljši med dobrimi. Zastopane so skoraj vse Krajin, kjer je nogomet tako upeljan, da tvori življensko potrebo prebivalcev. Noge dotičnih ljudi so v večnem gibanju. Vsako najmanjšo priliko uporabijo, da brcejo. Nič čudnega ni torej, če brce človek iz dotične dežele pri kosilu hleb kruha tako spretno, da ti poleti kruh v pravilnem kvantumu naravnost v — usta. Ta srečna dežela je pač Paragvaj.

In res napotil se je posebni poslanec S. U. v Paragvaj in tam izbral pač one igralce, ki nudijo največjo garancijo, da poznaje brcanje do podrobnosti.

Predidemo k formaciji. V vratih igra nacionalni prvak svoje dežele Caravos. Gledati njegove noge je že umetniški užitek. Branilca pač nista mogla biti boljše izbrana: Geermeaki (Provincias de Galaukas) in Stoooper. (V sorodu z slavnim footballerjem Martin Krpanom, ki je prebival ob reki Nil).

Halfova črta ima to nalogo, da tvori obrambo in da obenem podpira napad. Pač hitri morajo biti te vrste igralci. Centerhalfo igra v Paragvaju naseljeni Kitajec Tsan-sin. Njegovo podporo čutijo še sedaj razni napadalci, ki so se od blizu seznanili z njegovo metodo igranja. Soigralca s' mu Pav-vice in pa slavní krakonogí skakač Zajcos de San Juanos. Na pad je pač tak, kot ga pismo v naših krajih še zrlí. Centra igra nepogrešljivi Kanoni v Smerdel (vsled svojega svojstva je bil imenovan za artilerijskega častnika). V polukrila sta bila dodeljena profesor brcoslovja na Paragvajski univerzi dr. Berneticis in pa slavní igralec Balazina. V krilu sta zaposlena Novacis in pa Perotto.

Vidimo torej da je v vsem preskrbljeno da bo četa predstavljala višek sestave. Posebno pestra bo slika ko bodo pred tekmo paragvajski igralci kazali na igrišču svoje pestre narodne noše.

Tekma se začne v nedeljo 13. t. m. ob 13.30 na igrišču Obozora. R. F.

D. K. N. Tommaseo
Današnji training odpade.
V. N. R.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti LJUDSKO GLEDIŠČE — TRG. DOM — GORICA

Prihodnja sobota otvoritev gledališke sezone s Cankarjevim »Hlapcem Jernejem«.

V nedeljo popoldne ob 15.30 uri ponovitev s posebnim ozirom na okoliščine. Popolem »Hlapec Jernej« se sedaj prvič igra v Julijski Benetiji. Ne zamujajte prilike in ogledite si to veliko Cankarjevo delo. V igri nastopa ves goriški ansambel. Režira in glavno ulogo igra Košuta.

Splošno slovensko žensko društvo v Gorici

naznanja, da se vrši tečaj za italijanščino v treh oddelkih, in sicer: za začetnike ob pondeljkih in četrtkih od 6. do 7. ure; za višjo stopnjo ob sredo in sobotah od 6. do 7. ure; večerni tečaj pa ob pondeljkih in četrtkih od 8. do 9. ure zvečer. Zaradi smrti v družini g. prof. Hvala ta teden odpade pouk. Od pondeljka 14. t. m. dalje se vrši zopet redno.

Štirinajsti cenik jestvinam na debelo

Tozadevna komisija pri trgovski zbornici pod predsedstvom g. Antona Orzana je priobčila štirinajsti cenik glavnim jestvinam na debelo veljaven na goriškem trgu od dne 7. februarja 1927.

Riž boljše vrste: od 200-205; riž navaden: od 195-200 l; koruzna rumena moka: od 110-112 l; testenine navadne (z zabojem vred): od 350-335 l; sladkor v kristalih od 690-693, semensko olje 750-760, domača slanina 740-750, ameriška mast 810-820, domača mast

720-730, navadna kolonijalna kava 2200-2250, polenovka 440-450, ječmen št. 10 - 190-195, fižol druge vrste 150-160, krompir 0,75.

V teh cenah seveda ni všteta užitnina.

Sklepi pokrajinskega upravnega odbora iz seje 8. februarja 1927

a) Zadeve, ki so se odobrile: Gorica: Prodaja zemljišča židovski občini;

Gorica: Pridobitev zemljišč za ureditev cestnega načrta pri nekaterih prehod

da so jih ustavile straže, ker nista imela legitimacij, pozneje so se vendar napotili domov proti planini, da bi zvedeli, kaj je z njima. Iskali so ju vso noč in šele včeraj so ju našli mrtva. Utrgal se je bil namreč plaz ter ju potegnil s seboj v dolino, kjer sta obledela mrtva. Prizadetima družinama izrekamo najglobokejšo sožalje.

PAR MISLI IZ POD MANGARTA...

V času, ko mraz prisili človeka tiščati se poleg tople peči, se ne hote vzbude v njem razne misli in spomini, ki so mu morda nad vse dragi ali pa tudi neprijetni. V sebi hranijo te misli mnogo nedopovedljivega. Mnogokrat nosi človek v svoji duši pravo, resnično in živo sliko človeške družbe, na kateri opazja poteze, ki ne odgovarjajo popolnoma resničnosti življenja, ampak vsakako nekaj drugega, resnici tuje...

Obojaja in grajal bi očitno vsako malomarnost, a ker je resnico človeštvo bilo globoko zakopalo, se bojim priti v spor s takimi, ki ne umejejo pravične obsodbe in jim je za poslednjo deveta briga.

Zimski dan je razprostrl svoja krila nad loško dolinico in napolnil vso prirodo in ozračje z mrzlim, a v resnici prijetnim vzduhom. Sneg pokriva kot ena sama velika halja njive, travnike in gozd. Orjaški velikani, med katerimi ponosno dviga glavo sivi ovek Mangart, kojih krone se kristalno blestijo v tih večerni zarji ob zatonu zlatega solnca, ki lije nanje krvave večerni svoj pozdrav, se natihoma smehljajo, zamaknjeni tja gor v nebesko plan...

Dan se nagiba k zatonu in izza Jalovca se dvigne prijetna blesta luna, ki razliva svojo mesečino po koritniški dolini in daje svedo temni noči.

Nočna tišina se razliva nad ličnimi liščami. Na nebesnem svodu pa žari tisočero prijaznih luči, ki se bleste tako prijazno milo, da se vsako le kolikšaj čuteče srce, ob pogledu na to nebesko gorjotje, razveseli in zapoje pesem v karšnemkoli razpoloženju.

Ni potnika na cesti. Le križatec sanj plava nad domovi in sleherni zdravo bitje sniva sladke sanje, ki plavajo daleč tja v deželo polnega ugodja, v kraj bleščatih in dragih biserov, v katere se vtopi globoko in med katerimi se raduje.

Luna se je bila dvignila zelo visoko pod nebesko plan in ljubko zroč na ta planinski svet, plove tiho in neznano daleč tja za gore. Ura bje tri in udar na cerkveni zvon se razliva tiho in zamolklo nad spetimi liščami ter se naposled spaja s tišino mirne noči. Nikdo ga ni čul in človeku se zdi, da vlada tu mrtvaško spanje, kar pa ne odgovarja resnici. Komaj da so se glasovi, prihajajoči iz cerkvene line, poizgubili v popolni molki, že vstajajo urno novi glasovi, ki s prijetnim »kikiriki« o-znanjajo bližajoče jutro. Petelinje petje je mnoge zbudilo iz sladkih sanj in dvignilo iz gorkoga ležišča. Električna razsvetljava se tu razliva navadno — celo noč po vasi, vendar v tem hipu se ta pomnoži, postoteri. Iz sob ti prihaja nešteto lučev v pozdrav, ki ti naznanjajo, da to delo svetlobe je drama in zapuščila gorko posteljo. Ropot loncev in pokrovov prihaja iz kuhinje in ne dolgo za tem uzreš obraz skrbne matere, ki pripravila možu ali sinu zajutrek, da se odpravi na delo tja v temni rob, v rabeljski rudnik, kjer služi sebi in mali deci vsakdanji kruh. A ta je težko prislužen. Saj se služi vedno v strahu in smrtni nevarnosti.

V rabeljski rudnik, rekel sem, da hodi oče in sin. Vsi Ložani so namreč tu zaposleni in Bog varuj, da bi tega ne bilo! On nam je edina tolažba v boju za obstanek. Ko bi rudnika ne bilo, bi vladala tu neznozna mislija in z njo bi bil nemogoč vsak obstanek. V strahu, ki je neprestano v zvezi s smrtno nevarnostjo, je treba torej služiti vsakdanji kruh. Ni li torej to težko prislužen denar? In ni tudi v nebo vpjoi greh, če ta denar, ki te stane toliko znoj in strahu, tako lahkotno zametu-

ješ, brez vsake potrebe zapravljajš?

Mnogi bi na to vprašanje rekli, da je velika nespamet zapravljati po nepotrebnem lire, ki so z žuljavimi rokami zaslužene, drugi pa bi se takim smejali, se ve le toliko časa, dokler bi jim vinski strček ne izpraznil mošnjčkov. Ko bi že enkrat postali tako suhi kot poper, tedaj bi se šele komaj zavedli in prišli do spoznanja, da je vsako nepotrebnost zapravljanje denarja pregrešno in naravnost ogabno. Sicer pa naj ravna vsak po svoji pameti!

V resnici diven je prirodni kras tega kraja, ki bi moral zadobiti pri tem prebivalstvu nadvse več priliva in odziva. A mnogi so zanj mrtvi in s povešeno glavo jih vidiš stopati po cestah. Na prvi hip se vam bo zdelo, da so ti posebne vrste pesimisti, da so to ljudje, ki so vdani puščavniškemu življenju. V resnici pa ni tako. Se preveč je včasih živ ta rod, samo žal, da si pravega veselja ne zna ustvariti, ali, da se bolje izrazim, malobrižni so za dosego pravega veselja.

Kako lepo bi bilo, da bi se vsaj mlada generacija iz nekoliko odzvala miki prirodne lepote! Pesem, ki jo peva narava v tako lepem harmoničnem akordu ubranih glasov, naj bi našla odziva v srcih mladege rodu. Čas bi že bil, da bi enkrat začeli tekmovali na kulturnem polju z drugimi vasi naše dežele! Saj so tu tla za razvoj tega dela zelo ugodna in v primeri z drugimi najbolj pripravljeni. Zatorej na se nihče ne izgovarja, da tu ni časa ali potrebnih moči. Obojega je na razpolago, le trdne volje in edinstva tu manjka. Sedaj, ko so dolgi večeri, bi se dalo posebno mnogo napraviti.

Rod ti moj, dvigni se že enkrat in delaj na to, da bo zemlja na kateri stojiš, zadobila se lepši kras, ki bo edino le tebi v čast in tvojim stari očetom, kateri že utrjeni od življenja in dela slone ob zapečku, kadeč zamišljeno pipo tobaka!

Bodočnost tega kraja je odvisna od tebe, zato je tvoja sveta dolžnost, da se zanj zanimaš in ukreneš najpotrebnejše. Najvažnejša naloga pa ti je, da se kulturno dvigneš, da na tak način izpolniš željo, ki so ti jo tvoji stari dedji zapustili v testamentu.

Le če se bomo v resnici s trdnjo voljo in z zaupanjem poprijeli dela in zaradi kulturno ledino, edino tedaj bomo zamogli doseči sanje, one lepe sanje v biserni deželi, ki smo jih tako sladko sanjali v sredi one tihe noči...

Znanost in umetnost

Bosiljak, bosilak (bosiloka), bosiljek, bažil'ka, pa fajgeljak, nageijček, rožmarin... - Kranjec in pianinski - Hrvatje.

(Ev. Kumičičev »Jelkin bosiljak« v slov. prevodu A. Kacina)

Ne bojte se, ljudje božji, da nameravam se jaz z Breznikovim Pravopisom v levici in s peresom v desnici pisati slovniške razprave. Nikakor ne! Le to vam povem, da se od srca radujem, ko pri nas ubožnih dobra knjiga zagleda božji svet, vesel sem takega dogodka — belega kruha pri kavi, pa nočem prav nikomur kratiti dobre volje do prevajanja, še manj pa do pisanja. Vendar mi mnogi pritrjujejo, da je prevajanje iz tako sorodnega jezika kot je hrvaščina, malodane — nepotrebno. Vzami hrvaški izvirnik v junaško desnico, slovarček pa v levico — ali tudi narobe — pa boš brez velike težave čital in razumel hrv. knjigo. Kolikor je meni znano, še ni nihče prevedel v toskanščino lepih furlanskih Zorutijevih pesnitev, dasi je furlanščina prebivalcem starih pokrajin manj razumljiva

nego je hrvaščina Slovincem. Nedavno se je člankar v »Voce di Gorizia« obregnil ob vlado, da uvaja v Julijski Krajini v srednje šole slovenščino mesto — hrvaščino, ker je slovenščini odzvonilo celo v SHS, kjer se v osnovnih in srednjih šolah poleg materinščine poučuje srbski ali hrvaški jezik. Ako so na vseh šolah v Jul. Krajini od danes do jutri odpravili slovenščino in jo zamenjali z italijanščino, bi v Sloveniji danes še laže mogli zamenjati eden jezik z drugim. Nekaj podobnega za tako asimilacijo imamo na Hrvaškem v zagrebški, križevski in varaždinski županiji, kjer žive kaj-kavci in govori jezik, ki je bolj podoben slovenščini nego hrvaščini. Vuk Stefanović-Karadžić ni nikoli prišelav kaj-kavce Hrvatom, pa tudi Strekelj ne; oba učenjaka smatrata kaj-kavce za pristne — Slovence. Kaj-kavci so imeli tudi nekoliko svoje književnosti, zlasti za cerkveno rabo; še pred 30 leti so duhovniki na deželi — ne pa v mestih — čitali evangelij in pridigali v kaj-kavščini in izgovarjajo se danes čisti i na kraju besed. (V Furlaniji še danes ponekod pridigajo in molijo v svojem domačem narečju in ne v književnem italijanškem). Šole pa so izza Bachovih časov povsod hrvaške, dasi celo intelektualci v imenovanih treh župnijah v zasebnem občevanju ne govori književnega jezika, temveč kaj-kavsko narečje, kakor na pr. v Gorici furlansko.

Kmalu bo sto let, ko se je med Hrvati in Slovenci, zlasti med štajerskimi, porodila ideja romantičnega — Ilirizma, ki je hotel združiti oba naroda pod okriljem enega samega književnega jezika. (Ljudevit Gaj, Stan-ko Vraz, Miklošič, Dav. Trstenjak in dr.). — Pa niso bili časi zato: z ene strani se je avstrijska vlada po svojem zloglasnem načelu »divide et impera« protivila jezikovnemu ujedinjenju Hrvatov in Slovencev, z druge strani niso na Kranjskem hoteli žrtvovati svoje književnosti Ilirizmu. Prešeren sam se je hudoval, da je Vraz posvetil svoje delovanje ilirskemu gibanju, mu je očital, da je »Slovenov uskok« in da »lakota slave blaga — vleče pisarja drugam...« — Po svetovni vojski je marsikaj drugače, in danes je beograjski vladni dana možnost, da v doglednem času uvede srbo-hrvaščino kot učni in uradni jezik v cirilici, glede književnega jezika pa morda poreče: »Ako hočete, bratje Slovenci, pisati v jeziku države SHS, bodo Vaše knjige našle pot od zadnjega kottička Triglavskega pogorja doli do macedonske meje, ali pa se omejite na skromno število čitateljev in naročnikov.«

(Dalje na IV. strani)

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znanecem, da je naš ljubljani soprog in oče

Edvard Dolenc

v 82. letu svoje starosti, danes ponoči, previden s tolažil sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

GRAD OREHEK, 8. februarja 1927.

Pepina Dolenc soproga.

Edvard in Josip sinova.

Brez posebnega obvestila.

Pogrebno podjetje Zimolo. Cor. o Vitt. Em. III, 41.

(253)

RAJŠI MANJ, PA TO DOBRO

tako pravi vsaka skrbna gospodinja in kupi dobro tečno hrano, ki družini tekne in jo redi. Tak-ka hrana so »Pekatele«. Zanesljivo prave v ½ kg zavojih.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 194

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (lekarna Rovis) popravlja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 158

BAŠ, jako vpeljan, v sredini mesta, se prodaja pod ugodnimi pogoji radi takojšnjega odhoda. Pisati pod »Odhod« na anončni zavod Molesini v Gorici. 205

ZOBOTEHNIK, več vseh del, išče službe v Trstu ali zunaj. Ponudbe pod »Zobotehnik« na tržaško upravnistvo. 206

TRGOVSKI pomočnik, več slovenskega in italijanskega jezika, želi vstopiti v trgovino specerijskega ali mešanega blaga. Armando Volich, Postojna. 207

KVAS najboljša vrste Soc. Ligure Lombarda po L. 530 kg. pri S. Ravberju v Ajdovščini. 209

44-LETNA vdova, izurjena kuharica, išče službo kot pomoč hišne gospodinjice ali kot samostojna gospodinja. Zmožna slovenskega in nemškega jezika. Dopisi pod »Gospodinja 44« na tržaško upravnistvo. 210

PO VIŠJIH cenah kot vsaka druga kupuje srebro, zlato in briljante zlatarna Portici Ponte Fabra. 203

SAMO potom energičnega zdravljenja z Glykolom se ozdravi glavobol, šibkost, mučurnost, občutljivost. Izdelek lekarnice Castellonovich, Trst, Via dei Giuliani 42. 157

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja točnost in je najboljšo zdravilo proti žlednim šibkostim in za rekonvalescen-co. Steklenica L. 6.—. Dobiva se samo v lekarni Castellonovich, Via Giuliani 42. 93

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Via Madonna del Mare 19, II. 198

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče, Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Gimnastika), lastna vila, tel. 20-64. 7

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Madonna 10, II. 208

Gospodarsko podporno društvo v Trebach vknjižena zadruga z omenjeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil dne 26. februarja 1927., ob 17. uri v lastnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Potrjenje računov za leto 1926.
4. Volitev načelnštva in nadzorništva.
5. Slučajnosti.

ODBOR.

BELI TEDEN ÖHLER

konča nepreklicno

v soboto 12. t. m.

Požurite se in kupite zadnje ostanke, ki se prodajajo po znanih senzacijsko-nalnih cenah.

Predno nakupite kakršnosibodi

181

POHIŠTVO

obiščite v lastnem interesu skladišča trdke

ALESSANDRO LEVI MINZI

TRST - VIA RETTORI 1 - MALLCANTON 7-13

Evo moje bisere

MODERNA MATI

Je ona mati, ki zastavi vso svojo skrb za zdravje lastnih otrok.

Kadar so otroci brez vsake volje ali imajo umazan jezik, ali težijo o bolečinah v želodcu itd., tedaj jim lahko pomagata z najuspešnejšim zdravilom, ki je čokoladni bonbon ARRIBA.

Čokoladni bonbon ARRIBA očisti otroke, ki ne čutijo pri uživanju ne gnusa ne bolečin, pač pa postajejo živahni in veseli.

L. 0-50 komad

Kemično-lekarniški zavod »Alfa Madonna della Salute« - Cev. Raffaele Godina - Trieste S. Giacomo

ARRIBA

Glavni zastopnik in založnik za Italijo in kolonije: Adolfo Cechet - Trieste, Via S. Nicolò 11

PODLISTEK (59)

V. I. KRIZANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN.

Valerija se je vzklonila, vzela kozarec in izpila vino.

— Zdaj se oblečem, — je rekla in obliče ji je zagorelo v mrzlični rdečici.

Vstala je in se začela oblačit. Z brisačo so ji posušili lase ter jih spletki ker za drugo česanje ni bilo več časa, ostala toaleta je bila kmalu končana. Ni pretekla še ura, ko je nevesta oprta na očetovo roko stopila v dvorano, kakor je Antuaneta napovedala; bila je lepša kakor še nikoli poprej, a živo rdečico, ki je gorela na njenih ličih, so pripisovali razburjenju.

Ko so končno nevesto posedli v kočijo in je Rudolf sedel poleg Antuanete v svoji ekipaži, je olajšano vzdihnil.

— To je bil dan, ki ga nikoli ne pozabim, — je rekel. — In moramo zahvaliti Boga, da se je vse tako dobro izteklo.

Ko je Raul podal roko Valeriji, da jo povede k oltarju, se je rdečica na njenem obličju izpremenila v smrtno bledobo.

Pravične Samuelove besede so ji jasno vstale v mislih: s srcem, polnim ljubezni do njega, ko se je ravnokar iztrgala iz njegovega objema, se je pripravljala na laž, prisogujoč ljubezen in zvestobo drugemu.

— Kaj ti je, draga? Zakaj si nenadoma pobledeja? — jo je vprašal Raul ter se sklonil k njej nemirno in začuden.

Ljubezni knezov glas, njegov pogled, ki je bil poln ljubezni in iskrene skrbi, jo je strelnil.

— To ni nič, boli me glava že od jutra, — je odgovorila s rahlim usmevom: — toda ne vznemirjaj se, Raul, to preide.

Zbrala je vse svoje sile, da je pokleknila pred oltar in tedaj se je iz njenega bolnega srca dvignila k nebu goreča molitev; v tem svečanostnem trenutku je prosila Njega za moči, da bi izpolnila svojo obveznost in ne bi postala krivopriščenica.

Po končanem obredu so se vsi podali v grad grofa M. Pred obedom sta se imela novoporočena podati v svoje sobe, se preobleči, a z jutranjim vlakom odpotovati v Spanijo, kjer bi preživela medeni mesec.

Opirajoč se na možovo roko je mlada kneginja O. sprejemala častitke navzočih; bila je vesela in ljubezniva in z dobrotnim usmevom je vrazala Raulove radostne poglede. Samo Antuaneta je zapazila mrzlični, bolesten blek v njenih očeh in drgetanje, ki jo je včasih izpreletalo po životu.

— Draga; — je rekla, ko jo je odvedla nekoliko proč od ostalih: — tvoje roke gore kakor v ognju in vsa se treseš; bojim se, da ne zbolíš. Kako boš prenesla potovanje?

— Nič se ne boj; to je samo od razburjenja in kmalu preide, — je rekla Valerija in s silo svoje volje tlačila slabost, ki jo je vedno močnejše napadala.

Pri slovesu od brata in očeta je mlado ženo držala pokencu napetost, toda ko je ostala sama z možem, so jo moči zapustile in zavrtelo se ji je v glavi. Raul, srečen, da je končno sam z njo, jo je potegnil k sebi in objel, toda čutil je, da drgeče, zato jo je prestrašeno vprašal:

— Moj Bog! ali si bolna, draga?

— Ne, ne, čuti samo slabost, — je s težavo zašepetala Valerija in glava ji je brez moči padla na knezovo ramo.

Razdalja med hotelom grofa M. in knezovim gradom ni bila velika; čez nekaj minut se je voz ustavil in lakaj je odprl vrata. Raul je skočil iz voza in hotel sam pomagati izstopiti svoji mladi ženi, toda komaj je Valerija stopila na podnožko, se ji je zatemnilo pred očmi in bila bi padla, da je ni Raul pridržal. Silno prestrašen jo je knez vzel v naročje in velet takoj poslati po zdravnika, nato jo je odnesel v spalnico in jo položil na posteljo.

S pomočjo Marte in Lize, ki sta se že preselili v novi dom svoje gospodinjice, je skušal spraviti k zavesti nezavestno ženo. S tresočimi se rokami jo je polival z esencami, ji otiral otrple noge in končno je v svojem obupu poslal slugo v grad grofov M. po Antuaneto.

Rudolf in njegova žena sta prihitela vsa prepadena in vznemirjena z zdravnikom, ki je izjavil, da je vzrok boleznini prehlad in pa živčna razdrapanost, da pa ne more še povedati, kakšne bodo posledice bolezni. Raul je bil obupan. Grof si je prizadeval umiriti ga in ga je odvedel iz spalnice rekoč, da bi mogla njegova navzočnost

ovirati Antuaneto pri strežbi bolnice; v resnici pa zato, ker se je bal, da ne bi Valerija v mrzličnem stanju izdala resnične vzroke bolezni.

Toda vse je šlo po sreči. Prepisano zdravilo je zazibalo Valerijo v globok sen; in ko se je mlada žena pozno v jutro prebudila, je bila v polni zavesti, toda čutila se je pobita od utrujenosti. Ko je zagledala Raula, ki se je z iskreno skrbjo sklonil nad njo (skupaj z Antuaneto je prečul noč poleg njene postelje), jo je obšla rdečica sramu; zavedla se je, koliko je kriva pred tem poštenim, zaupljivim človekom, ki jo je ljubil s tako čisto, udano ljubeznijo. Pod vtisom tega samoočitja je objela moža okrog vratu, ga povlekla k sebi in rekla tiho:

— Moj dragi, dobri Raul, oprosti, da sem te prestrašila; zdaj se čutim skoraj popolnoma dobro.

Tudi zdravnik je bil zadovoljen z bolničnim stvanjem in izjavil, da je vsaka nevarnost minila in da bo mlada kneginja po dveh tednih miru in počitka popolnoma zdrava. Za zdaj ni bilo misli na potovanje, s čimer je bila Valerija zadovoljna; prav nič je ni veselilo potovanje. Njena duša in njeno telo sta potrebovali počitka. Pošteno si je prizadevala izravnati vso svojo krivdo napram Raulu; z vso odločnostjo, ki je je bila sploh sposobna, je podila od sebe Samuelovo sliko in vsak spomin nanj ter je bila nežna in ljubezniva napram možu, ki jo je negoval z veliko ljubeznijo in ji skušal izpolniti sleherni željo. Naglo se je popravljala in samo njeno bledo obličje je še spominjalo na strašni dogodek.

— Pri nas v Jul. Krajini pa že itak svetujejo — kot sem to prej omenil — naj se v srednje šole uvede srbo-hrvaščina mesto slovenščine. In v resnici se poučuje ta jezik na Orijentalisti akademiji v Neaplju, na Trgovski visoki šoli v Trstu, pa menda tudi drugod. — Ako dobi kdo neko mojo razpravo, ki sem jo pred 24 leti v nemškem jeziku objavil, mi bo morda očital ne doslednost, ker v oni knjižici sem pod vplivom dež. š. nazd. Kl-a priporočal, naj se ne žrtvuje tradicija slovenske književnosti, naj pa se pri vsem tem v višjih razredih srednjih šol čitajo hrvaške knjige. Ali to je bilo — takrat! —

Prevajanje je umetnost. O tem bi mogel napisati debelo knjigo in se sklicevati na kritike od Stritarja do danes. Le malo prevodov imamo, ki bi le za silo dosegali izvirnik. Tudi »Jelkin nageljček (!)« ima svoje pege: prevajalec jo je polomil že v naslovu: v uvodu trdi, da »Slovenci nimamo primernega izraza, ki bi točno označil rastlino samo in obenem tisti „dekliški sanjavi vonj“, ki veje iz bosiljka. Zato sam izbral nageljček«. — Kdo sme trditi, da nimamo primernega izraza za to rastlino? Le pogledite Wolf-Petersnikov Slovar, kjer najdemo: »bosiljek, -ljka, Basilienkraut, ocimum basilicum«. — Gospod A. K. je mogel v uvodu, ako se mu je zdel potreben, napisati, da je rastlina po vsem Goriškem znana pod imenom »bažil'ka«. V goriškem mestnem vrtu jo sadijo na velikih gredah, na trgu jo ponujajo v lončkih in šopkih, pa jo vsakdo pozna. To cvetle tedaj ni posebnost mladim istranki, ki jo imajo na oknih, temveč je obče znano. Ime je zajamčeno v srbskih narodnih pesmih 15. stoletja. Glej: Vuk Stefanović-Karadžić, Srpske narodne pjesme, II. knjiga. Beograd 1895 (državno izdajanje) str. 366 v baladi »Marko Kraljević i kći kralja Arapskog«: Zimi bi se grudale (kópale) djevojke proboce mi grudu snijega, [ke po tom znamem, da je došla zima: ljeti bace stručak bōsio'ka, po tom znamem, da je ljeto, maj-ko...]

Bosiljek so poznali že stari Egipčani: v piramidah so našli na grobovih vence, spletene iz venjastega bosiljka. Povest bi se tedaj tudi v slov. prevodu mogla glasil »Jelkin bosiljek«. Čudno je to, da se šopek bosiljka, ki ga je dobil Jelkin fant pri slovesu, spremeni v »= rožmarin. Na str. 96. čitamo dobesedno: »Na ladji sem zašil kito — rožmarina, ki si mi ga dala, dušica, takrat ko sem odhajal...« Nu, ne le bosiljek, tudi »rožmarin« ima svoj duh, naj bo zelen ali suh... in če je še nekoliko rdečih nageljčkov vmes, pozabi Jelka s pisateljem vred na bosiljek. —

Kumičić in Viktor Car Emin sta za svoje povesti zajemala snovi predvsem iz istrskega življenja in sveta, opisujeta lepoto Kvarnera in istrskih obal, slikata življenje in trpljenje Hrvatov v onih krajih. Kumičić, ki je v začetku pisal pod psevdonimom Jenio Sisolski, je bil svojčas srednješolski profesor, pa se je kmalu zahvalil na službi in na mesečni plači starih 90 goldinarjev in se je v Zagrebu posvetil edinole književnemu delovanju. V njegovih romanih mu je bil vzor Emil Zola, ki ga je posnemal v tehniki. »Jelkin bosiljak« spada med prvence njegovih povesti, a ni njegova najboljša knjiga. Slovenski prevod zasluži nekoliko komentarja, ker našim čitateljem gotovo ni jasno, zakaj se Vranič (str. 90) tako čudi govoric dveh voznikov... Boter Matija ga pouči, da sta ona dva možaka »najbrž« — Kranjca, na kar se Vranič odzove: »Da, boter, utegneta imeti prav, ker govorita nekako podobno kot oni, ki vozijo v Jasnovu — lonce«. — S to opazko je hotel pisatelj napraviti šalo in vzdihati smeh nad čitatelji. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je bil v k a j k a v s k e m Zagrebu izraz »Kranjac« malodane tako zaničljiv kot pri nas »moštro di...«, in takega priimka so bili deležni vsi Slovenci, ki so bivali v hrv. prestolnici. Pri svojem prvem nastopu v 7. razredu zagrebske gimnazije sta me pozdravila dva mladca, rekoč: »Evo, i opet je došao — Kranjac!« Jaz sem se sicer branil in zatrjeval, da sem sin zelene Stajerske, pa ni n. pomagalo, dokler nisem oben pošteno nabil, kar se mi še danes dobro zdi. —

Pri svečanih prilikah so se Hrvatje pri oblatnih dolgih zdravicah ogibali imenu »Slovenec«, pa so nas prekrstili v

»brate planinske Hrvate«. — Take slave sem bil na svoji »brucoski večerji« še jaz deležen, ko je sam Stjepan Radić napil nam štirim Slovincem, ki smo bili takrat vpisani na zagrebski univerzi. Pa tudi taka načela in taki spomini spadajo danes v daljno preteklost. —

Tovarna orgel.

V zadnjih mesecih sem imel povno priložnost pregledovati in preizkusati nekatere orgle, postavljene v po vojni obnovljenih cerkvah. Nekatere so izvršile tuje trdke, največ pa jih je postavila domača trdka Ivan Kacin. Naprosen, da povem svoje mnenje o orglah zadnje navedene trdke, storim to na tem mestu. In sicer storim to rad toliko bolj, ker lahko s mirno vestjo priporočam domačino, ki mu dajem prednost pred drugimi trdkami tudi z ozirom na točnost in solidnost izdelave, ter tako opozorim nanj vse one kroge, ki si nameravajo z obnovitvijo božjih hramov obnoviti tudi porušene orgle.

G. Kacin, ki je razširil tovarno harmonijev in klavirjev, si je znal pridobiti izkušene mojstre, ki so potrebni za izdelovanje orgel. Svojo tovarno je uredil tako, da more ustrezno vsaki urediti in izdelati male ali velike orgle na dva ali več manualov, kakorkoli zahteva načrt. Poleg sposobnih in izkušenih mojstrov ima tovarna tudi vse potrebne prvovrstne stroje za izdelovanje posameznih delov lesenih piščalk. Vse na električni obrat. Izpopolnjena je tovarna z oddelkom za izdelovanje kovinastih labijalnih piščalk, katerega vodi izkušen mojster Jurij Benez, ki ima poleg tega tudi zastopstvo prve in znamenite tovarne jezičnikov Giesecke in Sin, Göttingen (Nemčija), tako, da Kacinova tovarna lahko tekmuje z vsako drugo, ki naroča kovinaste piščalke iz inozemstva, radi česar se delo precej podraži. Ta pa ni edina prednost samostojnosti in neodvisnosti tovarne: nadaljna ugodnost leži namreč v tem, da naročnik lahko ogleda in preizkusi posamezne dele orgel in piščalke že sam neglede na to, da lahko sam pregleda in poišči orgle, ki jih je postavila trdka Ivan Kacin leta 1926. V sledečih cerkvah: 1) Dolenje Cerovo, 2) Gragar pri Gorici, 3) Villa nuova pri Tarcentu (stara pokrajina), 4) Kanal ob Soči, 5) Cerkev Sv. Petra v Vidnu, 6) Dornberg, 7) Bovec, 8) Staragora pri Čedadu.

V delu so orgle za Ločnik pri Gorici, Opalje selo in Sagračo, nadalje je še 5 naročenih.

Emil Komel.

„Jezična vojska“

JOS. JURČA:

Hubelj-Giesshübel?

Vprašanje sem nameraval obravnavati v mnogo lepši in zanimivejši zvezi, kakor sem namreč lausko leto v vrsti člankov naslovljenih »Asimilacijska moč slovenščine pred 1300 leti« poskusil podati nekako sistematično, juljskih mestnih imen, tako bi letos v neki organični, sistematični celoti skušal razbrati šumenje naših vod. Poleg tega bi misel na zlatih krilih in pozdravila bregove naših rek, kakor je pozdravila v Verdijevem Nabuku bregove Jordana. Ta misel bi prinesla v šumenje rek organičnost, celoto, ki zajame tudi tistega, ki sicer ne mara poslušati takšnega šumenja; kajti posameznost je kaplja, ki se razbije in razgrubi, celota pa je val in reka ob kateri se vsakdo ustavi z zanimanjem. Na moji poti pa mi je došla sreča dala nasprotnika, pravzaprav ne nasprotnika, ampak mnogo več.

Imam občutek, da sedim pred zelo ljubeznivim eksaminatorjem, ki mi sam pomaga reševati težki zastavljeni mi problem. Toda mož je strog znanstvenik in želi vzgojiti ljudi znanstvenega kova, zato naprej in naprej opozarja na potrebo prave znanstvene metode, s finim taktom in izbrano stilistiko uči previdnosti, proučuje, proučuje je in z uvaževanjem moje mnenje čuje, vse hkrati, toda vse obdaja lepo s pogoji — to je pač prava, resnična veda, tih in skromna, toda globoka kakor voda, ki ne podira bregov, ampak lepo vse zrca. Bog ve, če temu možu odgovarjam prav. Vedno višje se pno loki in eksaminator že govori o znanstveni resnici, polni in čisti, ki jo moramo imeti vedno pred očmi, tudi za ceno defetizma, ter mi zastavi še eno vprašanje in zdi se mi, da mu je prejšnja ljubeznivost že izginila iz obraza:

»Povejte mi, ali obstaja ali ne obstaja jezikovna zveza med Hubljem in Giesshübelom?«
V tem hipu se zavem, da mu menda že dveh vprašanj nisem rešil »popolnoma povojno«, stavljal mi je še težje tretje — vreti me hoče, mi naglo šine v glavo in ne hote sežem po pripravljenem kozarcu — ne giesshüblerja, ampak navadne vode, ki je zame pripravljena na zeleni mizi. Sedaj je treba zbrati vse svoje duševne moči, od mene se terja znanstvena resnica, pa naj jo vzamem, kjer hočem, sicer sem njen nevreden sin.
»Hubelj in Giesshübel nista med seboj v nikakem jezikovnem sorodstvu« odgovarjam počasi in jasno kakor človek, ki vé, kaj pravi pri odločitvenem vprašanju težkega rigorozno.

— Zakaj ne? Ali ni mogoče, da je tamonjši prvi industrijalec Nemec Kristof Schlegel krstil svoj potok z nemškim imenom? — me vpraša eksaminator. — Kaj pravi te k temu, da bi bilo ime Hubel nemško? —

— Ni mogoče, gospod profesor. — Zakaj ne? —

— Zato, ker si ne odgovarjajo glasovne vrednote v smislu, kakor ga zahteva glasovni premik visoke nemščine in iz nje sprejete slovenske izposojenke, pač pa si odgovarjajo glasovne vrednote, kakor hitro smatramo Hubelj za prvotno slovensko ime. Valvasor piše Kobel in to odgovarja slovenskemu Hubelj. On torej potrjuje posrednim putem, da ime ni nemško, ker bi ga sicer pisal Hubel ali Hübel, in drugič, da se je v 17. stoletju, stoletju Valvasorja in Schlegla, izgovarjalo tako, kakor se izgovarja še danes. — Zelo dobro, prosim le, da to nekoliko fanteštije razložite. —

— Ze Prešeren... —

— Ne, Prešeren poje v svojem »Krstu« o Savici, in ne o Hublju —

— Ze Prešeren poje v svojem »Krstu pri Savici«:

Valjuhn, sin Kajtimara, boj krvavi že dolgo bije za krščanstvo vero... in vendar vemo vsi, da tako poje le na čast salzburskemu kronistu in da označi nov, nemški tisk prvega našega krščanstva, medtemko bi moral peti zgodovinski resnično:

Volkun, sin Hotimira... —

»Z drugim glasovnim premikom (Lautverschiebung) je postala stara nemščina visoka nemščina, pred tisoč prav tako kakor pred tisoč leti se nemški in slovenski glasovi, zlasti goitniki, ne vjemajo, med njimi je neka interferenca, ki jo občutite takoj, kakor hitro poslušate Nemca in Slovence, in ki je vzrok, da se medsebojne izposojenke zelo razlikujejo od besed matice. Kakor pravi Rus geroj namesto heroj, tako pravi Slovenec guncvet namesto Hundswut, oheet ali ofcet namesto Hochzeit in ofhten namesto Hofartig, jerbass namesto Gertfass, krompir namesto Grundbirn, medtemko se besede iz najstarejše dobe med seboj vjemajo n. pr. Haus, staronemški hus = hiša (hyša). Zato je Hotimir Kajtimar in Hubelj Kobel, čeprav je med njima tisočletna razlika. Ta glasovna diferenciacija spremlja v nemščini vsa slovenska krajevna imena. Krka postane Gurk in Kočevje Gottschee in Hrvaško Kroatien in mi se jezimo in bijemo boj in v bojni strasti ubijamo duha. Ki se ne da ubiti, ne tu in ne naš, ter pri tem ne spoznamo več niti sami sebe in svojih svojstev.«

— Kako se pa glasi natančna izreka imena Hubelj? —

Prvi zlog kakor huditi in drugi kakor rabelj. Glas e je gibljiv, torej Hubelj, Hublja, hubeljski; končni glas je toplen, zato ne: nad Hublom, ampak nad Hubljem. Glas l sam v tej besedi najbrž ne spada k obrazilu, ampak je epentetičen.

— Zakaj pa, menite, Valvasorjevi nemški sodobniki niso govorili Hubel ampak Kobel, odkod pa ta vokalni premik? —

— To je zopet svojstvo nemškega jezika v dobi visoke nemščine. Nemški vokalizem je višji. Na isti ali podoben način so Nemci izpremenili tudi druga slovenska imena. Nekdanje Ljubno je postalo Leoben, Ljubelj se je imenoval Loibl in Ljubljana Laibach, prvotno morda celo Loibach. —

— Kaj sodite o imenu Giesshübel? Na Stajerskem je baje v slovenskem ozemlju več vod in vodice z imenom Hübel. —

— Ne morem soditi, ker jih ne poznam. Ravnam se po pravilu: Da mihi factum, dabo tibi ius, predložim mi ves spor, šele potem ti ga razsodim. Giesshübel spominja na Giesbach, če je pa prvi del besede slovenski, utegne po pravilu glasovnega premika Kočevje = Gottschee tičati v njem slovenski kis — Sauerbrunn. Kislega Hublja na Vipavskem nimamo, imamo le v bližini neko Slano blato, zdaj nam pa Hubelj odvajajo v Gorico in na Kras in predno pride tja, bo najbrž zelo slan. —

Zdi se mi, da sem se nekoliko prehudu odrezal in ustrašim se svojih lastnih besed, zato zaključim z vso spodobnostjo in resnostjo: »Ker se ime ne glasi v slovenski Hubelj ali Gubelj, ni iz visoke nemščine; če bi je hoteli sploh izvajati iz germanščine, bi morali poseči daleč nazaj v dobo po ljudskem preseljevanju, ko so se tod začasno mudili vzhodni Gotje in Langobardi, in dokazati bi bilo treba v njih jeziku primerno vodno ime, ki ga dozdaj ne poznamo, zato smatram Hubelj za slovensko vodno ime.«

— S pomenom? —

— »Brzega potoka«.

— Na kaj opirate svojo domnevo? —

— Še vedno na slovenske pridevnik: hubel; ohyb i šiki in na češko vodno ime Cheb (Eger); tudi na pridevnik hyter, toda ker sem že s prvimi tremi na konju, ga ne rabim neobhodno, ampak le za udobnejše jahanje, lahko pa jaham tudi brez sedla. Sicer moram dokazovati, da je hyter nastal etimološko in hyter in je torej sedlo se pri sedlarju. Cheb in Hubelj smatram za enačbo in sicer z ozirom na to, da češčina ne pozna epentetičnega l za ustniki, torej Cheb = Hüb + j = Hüb (l) j = Hubelj. —

— Mislite si, da ste vi tisti sedlar. Kako bi si v naglici napravili še sedlo? —

»Potom analogije. Glagol hyteti je zelo podoben glagolu ihteti, o katerem vemo, da je v sorodu z besedama jokati in ječati, etimološko jonkati in jencati, torej je ihteti = i (n) k-eti. In je izimenški, izveden iz samostavnika iht ali iht = tih, proseči jok. Recimo da je hyteti tudi izimenški — odkod, od pridevnika hyter namesto hyteti? Ali iz neznanega, izgubljenega samostavnika? Katerega? Hyt-t? To da najpoprej hypt in sedaj nastane vprašanje, kateri glas naj izpade, p ali t in po mojem ne več skromnem mnenju je naš jezik rešil vprašanje tako, da je izpal vselej slabšeji glas: Slabšeji glas pa je bil koncem besede t, sredi besede pa p. zato hyp namesto hypt = hip, toda hyteti in hyter namesto hypteti in hypter. Tako se sklada vse, jezikovna teorija in živi jezik in nam ni treba misliti na nemški Hieb. Odpade tudi potreba, da bi mislili na Bernkerjev »ablauntend schwundstuf«, za kar nimamo analogije. Pač pa zelo lepo izhajamo s pravili glasovnega stopnjevanja u-jevskih osnov: ki ima tri ali pravzaprav štiri stopnje: sluh, slyšati (primeri Hubelj, hyter); slovesen, slava in kys, kvas. Slava in kvas sta na isti stopnji, le da se med dvema konsonantom v besedi kvas in ravno tako tudi v besedi hvatiti av-izpremeni v va-radi laže izgovorjave. Ta v pa ni prvoten, ampak šele nastaja na najvišji stopnji, oziroma je prvotni u, diftonško ojačen z glasom a kot značilnim glasom najvišje stopnje. Imamo torej polno in nepretrgano vrsto preko vseh stopinj z jasnim osnovnim pomenom, posredujeval nam jo je hyp, ki se navadno smatra za nerazložljivo besedo. Na slovenskem mestu, kamor spada, pa nam je ravno manjkala ena beseda. Sedaj nam ne manjka več in naše etimološko domnevanje nikakor ni bilo presmelo ali celo nedopustno. —

Sedaj imamo že tudi sedlo in ni me več volja jahati brez njega.

Hubelj pa je naš. —

Naj bo kakor hoče, moj eksamen — dixi et salvavi! Amen.

Eksaminatorja pa ne pozabim nikdar.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Izredna noč v New Yorku.

Dogodek, ki nima para v kriminalni zgodovini New Yorka, se je izvršil v noči od 2. do 3. oktobra. V času od 12. ure po noči pa do 9. ure v nedeljo, torej ob času, ko se dogodi največ zločinov, ni bil naznanjen policiji noben zločin. To se doslej še ni zgodilo; odkar obstoja New York, Policijske oblasti so zelo ponosne na to in menijo, da zločini že popuščajo.

Predpotopne živali.

Angleži preiskujejo ozemlje Tenzarura v vzhodni Africi in so prišli do izredno številne zaloge okostnjakov predzgodovinskih živali. Vodja tozadevne ekspedicije Friderik W. H. Migeod poroča, da je našel toliko kosti, da lahko z njimi sestavi 25 dinosavrov. V svojem poročilu poudarja važnost te najdbe za znanje predzgodovinskega živalstva. Nekateri okostnjaki so skoraj popolni in kosti so še zelo dobro ohranjene. Ostanke teh predpotopnih velikanov se pridno pobirajo.

Cigan Rigo Janczi umrl.

Iz New Yorka prihaja vest, da je svetovnoznani ogrski ciganski primas Rigo umrl v bolnišnici v največji bedi. Pred kakimi tridesetimi leti je skoraj vsakdo poznal tega primasa po imenu in po sliki. Bil je lep mladenič, tako lep, da se je zaljubila vanj prava princesa Chimay in se z njim tudi poročila. A cigan ostane cigan. Ni imel obstanke. Udobno življenje je zapustil, danes je igral gosli v tem kraju, jutri drugod, sedemkrat je bil poročen, med temi so bile bogate neveste, pri katerih bi bil imel zagotovljeno rodočnost, a ciganska kri ga je gnala vedno v negotovost. Padal je niže in niže. In sedaj je nekdanji ljubljeneec ženskega sveta umrl kot bea-raz v bolnišnici med največjimi vlačugarji in klateži.

Mesto na drugi svet v zapor.

Jakob Ellis iz Sidneya je večkrat izjavil, da mu je njegovih sedemdeset let več ko dovolj. Ko je prišel njegov eden in sedemdeset rojstni dan, je zvezal svoj revolver z budičko in postavil cev revolverja na svoje čelo in čakal, da mu ura prizori smrt. Budička je v resnici sprožila revolver, a krogla je le malenkostno oplazila starčevu uho. Ko je policija zvedela, kako si je hotel pomagati stari Ellis na drugi svet, ga je aretirala in zaprla šest ur v zapor, ker je ogrožal okolico z revolverjem.

Mednarodna novinarska konferenca.

Mednarodna novinarska konferenca se bo letos vršila v Londonu pod pokroviteljstvom mednarodnega novinarskega združenja. Na konferenci bo baje zastopanih 24 držav.

BORZNA POROČILA.

Amsterdam 925-935, Belgija 320-330, Francija 9150-9225, London 113.25-113.75, New York 23.25-23.45, Spanija 335-335, Svica 445-455, Ate-30-30.75, Berlin 458-558, Bukarešt 12.50-13.50, Praga 69-69.50, Ogrska 405-415, Dunaj 325-335, Zagreb 41-41.50.

Uradna cena zlata (8. II.) 425.22; vojnoodškodninske obveznice 62.50.

Gospodarstvo

SEMENA, KMET. POTREBŠČINE
Tržaška kmetijska družba v Trstu
ima v zalogi:

Semena: zajamčena, zadnjega pridelka, dospelja iz Nemčije, kakor krmsko peso, solatno peso, redkvico, petršilj, grah nizki in visoki, korenje za juho, mirne ali krmsko korenje, katero nam je dospeljo iz Ljubljane, dalje spinat, če več vrst nemškega izvora, solate »Augustane« zajamčene, ter vse vrste ostalega vrtnega in poljskega semena.

Detelje in trave: domačo ali triletno deteljo, večno deteljo ali lucerno, inkarnatno deteljo, vse zajamčene brez predenice. Trave, laško ljulko, angleško ljulko, francosko pahovko in mačji rep.

Umetna gnojila:
Mešanico za krompir po L 80 100 kg; superfosfat, kalijev so 40%, amonijev sulfat in čilski soliter.

Žveplo in galico.

Za to blago sprejemamo prednaročila.

V zalogi imamo še:

Sredstva za pokončevanje rastlinskih in drevesnih škodljivcev, in razne kmetijske stroje in orodje.

Tržaška kmetijska družba v Trstu
ul. Torre bianca 19. Tel. 44-39

PREDNABE KMETIJSKIH
POTREBŠČIN

SEMENSKI KROMPIR IZ JUGO-SLAVIJE

Prva pošiljatev semensk. krompirja »Onelda« iz Jugoslavije je že oddana. Nadaljnji pošiljati, ki bo dospelja koncem februarja, bo ceno 30 lir franko, zavarirano zadnja postaja naročnika. Cene krompirja rastejo. Zamudniki, ne odlašajte z naročilom, ker ga proti koncu ne bo mogoče dobiti.

ŽVEPLO IN MODRA GALICA.

Bliza se čas preskrbe. Ne zamudite prednamenovati Vaše potrebe. Cene modri galici nemški in sodih smo določili za naročila, ki despejo po 15. t. m., po L šterlin 21.10, cfl. Trst, neocarinjeno.

SEMENSKI OVES IZ ČEŠKE.

Sprejemamo naročila le do 15. t. m.

SEMENSKA AJDA.

Vsako leto je težko dobiti pravo semensko ajdo. Vzrok prepozna naročila.

KOŠE ZNAMKE »MERKUR«.

Zadrage in preprodajalce, kateri rabijo večje število kos »Merkur«, vabimo, da pripravijo množico, ki jo bodo potrebovali, ker bomo naročili le toliko, kolikor predvidujemo, da jih lahko oddamo.

Prednambe in naročila je poslati na naslov: Tržaška kmetijska družba v Trstu, ul. Torre bianca št. 19.

SEMENSKI KROMPIR

Naročila za semenski krompir »Onelda« iz Jugoslavije sprejema Kmetijsko društvo v Gorici.

TURKHA H. PETRIČ V Postojni

priporoča svojo bogato zalogo ur, zlatih in srebrnih predmetov in raznovrstnih daril.

Zaloga originalnih silvalnih strojev »Singer«. Prodaja tudi na obroke. Pouk v vezenju brezplačno. 193

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDECI in za OKREVANJE

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

180

TRANSATLANTICA ITALIANA

Paroplovna družba

Regularne in hitre vožnje

v Severno in Južno Ameriko

Prihodnji odhodi:

V NEW-YORK:

26. februarja parnik „Giuseppe Verdi“

V Santos-Montevideo-Buenos Aires:

17. marca parnik „Ammiraglio Bettolo“

29. „ „ „Leonardo da Vinci“

5. aprila „ „ „Cesare Battisti“

28. „ „ „Nazario Sauro“

Velikanske obedne dvorane in posebne prikladnosti

za 3. razred v kabinah po 2-4-6 postelj

z zimnicami, odejami in rjuhami.

VELIKI PROSTORI ZA SPREHODE NA KROVU.

Vsa potrebna pojasnila daje: Urad v Trstu, Piazza

Libertà 2 (nasproti južnega kolodvora).

180

JE ORIGINALNO MAZILLO
KI ODPRAVI BAZILIKALNO
KURJA-OCESA
DOBIJA SE V VSEH LEKARNAH

FARMACIA SPONZA - Via Tor S. Pietro 10 - Trst

ALESSANDRA MARCOVICH

MODNI SALON

Trst - Via XXX ottobre 15 - Trst

Okrašeni klobuki in klobučevina

zadnje novosti po najzmetnejših cenah. 239

Specijaliteta za otroke.

Velikanski dohodi dunajskega

POHIŠTVA

navadne in finejše vrste

ki se bo prodajalo po starih, nizkih cenah.

Na drobno. Na debelo.

Največje jamstvo.

R. CAMPONOV

Viale XX Settembre 33 - Trst

Tel. 793 185